

דבר המהבר

שנים רבות אני מהרהר בדרכים שונות שבהן עשויה הגאולה להופיע בעולם.

לא כחזון מופשט, אלא כמציאות חיה - שיש בה קודש ויומיום, סדר וחסר.

הספר שלפניכם הוא ניסיון להעלות על הכתב אפשרות אחת כזו, מתוך געגוע לשכינה, ומתוך רצון לצייר חיים שבהם הקדושה שבה להיות לב המציאות.

תודה רבה לה' יתברך על הזכות לעסוק בדברים אלו, והלוואי שנזכה שה' ימלא את תשוקתו להשרות שכינתו בתוכנו, ולהלך בתוכנו באמת ובגלוי בבית תפארתנו.

ואם מתוך הקריאה יתעורר בלב הקורא געגוע לשכינה - דיינו.

חשוב לציין, שספר זה ביקש גם להנגיש ולהמחיש חיים של תורה בעידן שיש בו בית מקדש. כדי שלא להפוך את הספר לקובץ הלכתי, לא ציינתי מקורות לכל ההלכות שמופיעות לאורך הספר. אמנם יש סוגיות שעשויות להפתיע את הקורא המלומד בהלכות אלו וייתכן שהן ייראו לו כשגיאות, ולכן הוספתי בעזרת ה' נספח בסוף הספר שמעיר ומאיר על כל המקומות הללו.

הנספח לא כולל הפניות, כי שוב - הספר לא נועד להיות מאמר עיוני עם מקורות, אך יש בו הסבר תמציתי לנידון כדי להבהיר לקורא, והרוצה להחכים יעיין ויוסיף לקח. חלק מההלכות הן על פי הפסיקה של מורי ורבי, שהינו ראש ישיבה באחד היישובים בארץ וחיבר ספרים רבים בעיון, וכל החידושים ההלכתיים שבנספח עברו אישור של תלמידי חכמים שאיתם התייעצתי.

תודותיי נתונות לרבתי ולחברים מקשיבים, ובפרט לרב נחשון מייסון ולידידי יעקב רבי, שהעניקו מעצותיהם הטובות וחוות דעתם על תוכן הספר, ועל 'נקודה הוצאה לאור' על עבודת העריכה, העימוד וההדפסה. ומעל כולם, לריבונו של עולם, מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, שליווה אותי באהבתו ובחסדו בכל חיי בכלל, ולאורך כתיבת ספר זה בפרט, ושלא יסיר חסדו ואמיתו מעם עבדו.

אשמח לביקורות, להערות ולשאלות באהבה,

אברהם שלמה אופנבר

054-8088613

aoffen@gmail.com

תוכן העניינים

1	פרק א' - שמחתי באומרים לי
5	פרק ב' - והכינו את אשר יביאו
9	פרק ג' - זבח חג הפסח
14	פרק ד' - שמעי בת וראי
18	פרק ה' - כלביא שכן
20	פרק ו' - והגדת לבנך
20	אתקינו סעודתא
22	ייתי ויפסח
26	מה זאת
30	כולו מרור
33	פרק ז' - ויהי בחצי הלילה
35	פרק ח' - נוהג כצאן יוסף
38	פרק ט' - גדול כבוד יום
41	פרק י - נפלאתה אהבתך לי מאהבת בעלים
47	פרק יא - שובי שובי השולמית
51	פרק יב - שתי פְּרָדוֹת
56	פרק יג - להתייצב אצל הנציב
61	פרק יד - המלך במסיבו
65	פרק טו - ציירת הדורות
69	פרק טז - ענווים ענווים
72	פרק יז - קול קורא בהר

77	פרק יח - חולדה נביאה היא
82	פרק יט - הביטו אל אברהם אביכם
89	פרק כ - כתפוח בעצי היער
94	פרק כא - בצילו חימדתי וישבתי
98	פרק כב - יושב הכרובים הופיע
104	פרק כג - משא בכתף
109	פרק כד - ההר חמד אלוהים לשבתו
113	פרק כה - עת דודים כלה
117	פרק כו - שמטו הבקר
121	פרק כז - שלח ידיו בשלומיו
125	פרק כח - ונקלותי עוד מזאת
130	פרק כט - חילל בריתו
136	פרק ל - מה תחזו בשולמית?
140	פרק לא - מִבְּקַע
145	פרק לב - עושק בקרבה
149	פרק לג - גור אריה
155	פרק לד - ונסו יגון ואנחה
161	פרק לה - חמק עבר?
167	פרק לו - מטורי אמנון ולחוץ
172	פרק לז - שופר גדול
178	פרק לח - זכור ברית
183	פרק לט - לעזאזל!
190	פרק מ - אלך אחריך למדבר

196	פרק מא - כרות לה ברית חדשה
202	פרק מב - מגיד לאדם מה שיחו
208	פרק מג - בן קם באביו
211	פרק מד - עטרת תפארת
217	פרק מה - לא אויב יחרפני
222	פרק מז - בורא חושך ויוצר אור
226	פרק מז - מה לי ולך
231	פרק מח - קול בא ומבשר
238	פרק מט - בעלי אסופות
243	פרק נ - ויהי כנגן המנגן
248	פרק נא - נחדש שם המלוכה
252	פרק נב - יום שמחת ליבו
257	פרק נג - מעוז צור ישועתי
261	פרק נד - ונהפך לההוא
267	פרק נה - נכנס יין יצא סוד
272	פרק נו - הייתי בעיניו כמוצאת שלום
280	פרק נז - חיים שיש בהם
280	יש לי סגולה
284	הנה זה עומד אחר כותלנו
287	מתרפקת על דודה
291	פרק נח - קול צופיך
296	פרק נט - בורא ניב שפתיים

פרק א' שמחתי באומרים לי

תהילים קכב, א-ב

קרני שמש רכות חדרו מהחלון, וצבעו את הרצפה בזהב חם. היא ישבה על קצה המיטה, שמלתה הכחולה פרושה סביבה כמו אגם של מים שקטים, גלים עדינים של בד מתפשטים סביב רגליה, כשקצותיהם מקבלים גוון סגול. עיניה התכולות היו נעוצות במגירה הפתוחה שבה היתה מחפשת את השרשרת האהובה שלה – תליון זהב טהור בצורת בית המקדש, נוצץ כמו כוכב זעיר. המתבונן יוכל להבחין בשקע קל במרכזו, כמעט בלתי מורגש, המעוות את המתכת.

"תפארת ציון! קדימה! כולם מחכים ברכב!" קולו של אחיה הגדול פרץ אל הדממה כרוח שובבה. הוא עמד בפתח, ורצועות התפילין התנופפו לפניו. שערו החום הבהיר היה סתור מעט, כאילו רץ כל הבוקר. "ידיה של יסכה כבר מונחות על ההגה!"

תפארת הרימה את ראשה, חיוך קל על שפתיה. "בסדר, אליעזר, אני באה, רק חיפשתי את השרשרת שלי". היא שלפה את השרשרת מבין שתי חולצות המסובכות זו בזו במגירה, וסגרה אותה בחוזקה עד שהיא שוב נפתחה מעט. היא לא טרחה לסגור שוב את המגירה. זהב המקדש נצנץ באור השמש, ותפארת החליקה את השרשרת סביב צווארה. "מצאתי אותה, עכשיו אני מוכנה".

אליעזר חייך, נשען על המשקוף. "תגידי, את מכירה עוד ילדה בת חמש-עשרה שאבא שלה קונה לה שרשרת זהב טהור?" עיניו החומות נצצו בשובבות.

תפארת קמה וזרקה בו מבט משועשע. "לזה קוראים בת יחידה, אח יקר". היא חלפה על פניו, צוחקת, והוא מיהר לנעול את דלת הבית אחריה.

בחוץ עדיין נישא ריח של עשן ממדורות שריפת החמץ. תפארת זרקה את תיק הבד שלה לתא המטען של הרכב המשפחתי הכסוף, והתיישבה במושב הקדמי. יסכה ישבה מאחורי ההגה. היא הרימה את עיניה הירוקות וחיוך חם על פניה. "טבלת כבר, תפארת? אם לא, אני מכירה מקווה מעולה בכניסה לעיר; אפשר לעצור בדרך".

"קדימה!" שאג אליעזר, מזנק למושב האחורי לצד אחיהם הקטן, שישב על מקומו בחיוך רחב. "בואו נצא כבר, אני לא רוצה להיתקע בפקקים!"

"יהודי קדוש שלי", אמרה יסכה בחיוך, מביטה בבעלה דרך המראה האחורית. היא התניעה את הרכב, והם יצאו מהחניה, בעוד האוויר מתמלא ניחוח פריחת האביב.

"יסכה", אמרה תפארת, מסתובבת אל גיסתה, "לא שמעת? כבר בשבת הגדול המקווה בבית היה מוכן. אבא חנך אותו בערב שבת, אז אני ואמא טבלנו שם, בלי לצאת מהבית".

"איזה יופי!" יסכה מחאה כפיים בשמחה, ההגה יציב בידיה. "וזה אומר שעכשיו אבא יטבול מדי יום?" היא קרצה, ושלושת האחים פרצו בצחוק.

"האמת", אמר יצחק, מתנדנד במושב האחורי, עיניו נוצצות, "אני חנכתי את המקווה. אבא רצה שדווקא אחד הילדים יטבול ראשון, להראות המשכיות. הוא אומר שאנחנו ילדיו – הפסגה של חייו".

"אחרי התורה שלו, כמוכן", קטעה אותו תפארת, משחקת עם השרשרת שלה.

"לא הייתי מעיר על הרגלי לימוד תורה של אנשים, תפארת", אמר אליעזר, מגחך. "אבל ברצינות, אבא תמיד אומר: ילד יכול לגדול ולהיות מי שהוא רוצה, אבל התורה נשארת שלו לנצח".

יסכה העיפה מבט במראה לעבר יצחק. "רגע, איפה התפילין שלך, יצחק?"
 יצחק משך בכתפיים. "הבוקר, כשאבא ואמא יצאו, הם לקחו בטעות את התפילין שלי".
 "לאבא יש עוד זוגות בבית, לא? של זידי", טענה יסכה.

"אבא רצה שאניח רק את הזוג שהוא כתב לי", הסביר יצחק. "אני עוד לא בגיל מצוות, אז הוא אומר שכדאי להתרגל לתפילין שאני מכיר. בעוד שלוש שנים, בבר המצווה אוכל לבחור מה שארצה – העיקר שיהיו כשרות".

אליעזר נאנח בצחוק. "אני לא מבין, יסכה. התחתנו לפני כמה חודשים, וכבר נהיית אמא של כולם! דאגת לתפארת אם היא טבלה, ואת מבררת אודות התפילין של יצחק... מה הולך פה?"

תפארת סובבה את ראשה, עיניה נוצצות בשוכבות. "זה כי ליסכה אין אחים, אז היא מפצה על זה איתנו".

"אני מתאמנת", אמרה יסכה בקול מלא חום, וליטפה את בטנה בחיבה. "בעזרת ה', כשיהיה לנו ילד, נצטרך לחנך אותו. אני עובדת בהייטק, אין לי את מי לחנך שם!" היא צחקקה, והאחרים הצטרפו לצחוק.

"וואו!" קרא יצחק, מצביע על החלון כשהרכב עלה על כביש 1. "זה כמו גשם של מכוניות!" שבעת הנתיבים היו עמוסים ברכבים, ובצדדים צעדה שיירה ארוכה של עולי רגל, כולם בדרך לירושלים. יסכה תמרנה בכביש במיזמנות, והתנועה זרמה למרות ההמולה, שדמתה ללהקת ציפורים נודדת שמכירה את דרכה.

"זה עם ישראל, יצחק", אמר אליעזר, התפילין עדיין על ראשו וקולו מלא גאווה. "כולם בדרך למקדש".

"הנה דודה מלכה!" צהלה יסכה, צופרת. ברכב מימין ישבה דודתה, והן נופפו זו לזו.
 "רגע, מה היא עושה בדרכים? הם גרים בירושלים!"

מלכה הנמיכה את החלון וצעקה: "יסכה, שמעת את החדשות?"
"לא, מה?" ענתה יסכה, בעודה מתאמצת לשמוע מעל רעש הכביש.
"ללאה וליעקב נולד בן! אני חוזרת מבית ההבראה!" קראה מלכה.
יסכה חייכה, ליבה התרחב. "איזה יופי! שיברכם ה' ויזכו להכניסו בבריתו של אברהם
אבינו בזמנו, ולגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים!"
"אמן! נסיעה טובה, יקירתי!" מלכה שלחה נשיקה באוויר, העלתה את החלון והמשיכה
בדרכה.

"מי הם יעקב ולאה?" שאלה תפארת.

"יעקב הוא הבן הבכור של מלכה", הסבירה יסכה. "הם חיכו כמעט עשור לילדים. ברוך
ה', אני ממש שמחה!" היא הרימה את קולה, "ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם,
הטוב והמיטיב!"

"אמן!" צעקו אליעזר ויצחק מאחור.

הנוף השתנה כשהם התקרבו לעיר. ההרים סביב ירושלים התרוממו כמו זרועות המגינות
על אוצר, ובמרכז, בית המקדש נצץ כמו לב המזרים אור לכל העולם כולו.

יושבי הרכב חשו אימה שקטה מפאר הבית, אף מכזה מרחק. הדיבור גווע מאליו, הם
חשו שיש כאן משהו גדול מהם.

תפארת הביטה בו זמן ארוך.

"אפילו מכאן", אמרה לבסוף, וקולה ירד, "קשה לדעת איך אפשר לעמוד בצל ההדר
הזה".

הבית נעלם מעיניהם, אבל התחושה נשארה עוד רגע, כמו הד של קול שכבר פסק.

"רק לחשוב מה זה להיות ממש לידו..." הוסיפה, ולא סיימה את המשפט.

הם חלפו תחת גשר המיתרים.

הרכב המשיך בנסיעתו, והעיר חזרה סביבם.

רק אז הבחינה תפארת בחיוך של יסכה.

"שם, לפני חצי שנה", אמר אליעזר, מצביע על ספסל אבן מתחת לגשר, "פגשתי את
יסכוש שלי".

תפארת נאנחה. "הבית עדיין היה בתהליכי בנייה. וגם אז – משהו כבר עמד באוויר..."
"ירושלים היא עיר שחובה לה יחדיו, בונים לה' בית, והוא בנה לנו שם בית..." אמר
אליעזר, עיניו נוצצות, ויסכה חייכה.

פרק ג' זבח חג הפסח

שמות לד, כה

במכלאה ליד הר הבית, ריח של בהמות וקש מילא את האוויר. "מה אוכל להביא לכם, שה כבשים או שה עיזים?" שאל המוכר בקול עליז אך עייף.

"אנו רוצים עז, מישע", אמר יצחק, קופץ בהתלהבות.

"בשר הכבש שמן יותר", הציע מישע.

"אבא שלי מתחבר לעיזים", אמר אליעזר, מחייך. "הוא אומר שיש לעז עזות נפש, שהיא טיפוס נועז".

"אבא שלך אמר לי להציע כבשים שמנים", הסביר מישע, "אבל בסדר, תקבלו עז. ולחגיגה? יש לי עגל, שלישי לרחם, מחיר מציאה!"

"כן", אמר אליעזר, "שחטנו עוף בבית, אז עגל משלים".

"משלים למה?" שאל מישע.

"לחוויה קולינרית שלמה", אמר אליעזר, ויצחק גיחך.

"יפה!" אמר מישע, וקשר חבל סביב צווארו של גדי קטן. "הגדי הזה לוחם – תיזהרו ממנו! הוא יתאים מאוד לאבא שלכם". הוא צחק, והביא גם עגל.

"ישתבח שמו לעד!" קרא יהודי לעברם. "אליעזר נתן, זה אני, מרדכי, זוכר אותי?"

"וואו!" אליעזר חיבק אותו. "היינו שכנים בילדות! איך זיהית אותי?"

"קשה לשכוח את הקול שלך", אמר מרדכי. "ההורים שלנו גרו בקומה אחת בישיבה".

"נכון!" אמר אליעזר. "וזה אחי, יצחק חיים".

"שלום", אמר מרדכי, לוחץ את ידו של יצחק.

מישע חזר עם העז והעגל. "רגע, זו עגלה!" ציין מרדכי.

"צודק!" מישע צחק. "אל תערפו לי את הראש, טוב?"

"אבא יגיד שאני העז, תפארת העגלה היפה..." אמר אליעזר.

"ומה אני?" שאל יצחק.

"אתה העוף, אדוני!" צחק מישע.

"אני כמו אמא, מעדיף עוף", הודה יצחק. "זה עונג השבת שלי".

"אבל הלילה הזה כולו צלי", אמר מישע. "וכשאפיתם מצות תחת השמש הקופחת, גם אתם כמעט נצליתם!"

"נכון!" צחק יצחק.

"טוב, אבא שלכם השאיר פרטי אשראי", ציין מישע. "קחו את הקרבנות וזוזו, הכת השנייה כמעט מסיימת!" הוא קרץ. "שה' יאיר עליכם חג קדוש!"

"תבורך!" אמר אליעזר, והשאר ענו "אמן!"

"אבל רגע, אליעזר, מה עם מנחה ונסך?" שאל יצחק.

אליעזר נתן בו מבט. "אתה רוצה שהכהנים יהיו עסוקים עכשיו בלישת בצק, בערב פסח, בכמויות מסחריות?" יצחק צחק. "לפסח אין מנחה ונסך; זהו קרבן מיוחד, שאין כמוהו בכל השנה. אז קח את העגלה, אני לוקח את העז ונלך לעזרה".

"לא, אני רוצה את הגדי!" מחה יצחק. "אני יצחק!"

"הגדי הזה חצוף, צריך להחזיק בו חזק", אמר אליעזר, והם צחקו וצעדו לכיוון ההר.

"וואו, אליעזר, אני מריח משהו מטורף! זה נראה לי ריח הקטורת!" קרא יצחק. "זה מדהים!"

"אני חולם על הצלי..." אמר אליעזר.

"בשר, זה כל מה שיש לך בראש!" עקץ יצחק.

"ואתה חולם על חלקיקים שעולים לך באף ועושים לך נעים, ולכן מה?" אמר אליעזר, ושניהם צחקו.

"אחד המסניף קטורת ואחד האוכל בשר, ובלבד שיכוון את כרעיו ואת קרבו לשמים", הכריז יצחק.

הם המשיכו ללכת.

בלי ששמו לב, נשימותיו של אליעזר נעשו עמוקות יותר. האוויר היה סמיך מן הרגיל, רווי ריח, ומשהו בו הכביד עליו.

שערי חולדה הופיעו לפניהם.

אור השמש ההולך ומסתלק נצץ על כליא העורב המוזהב שכיתר את גג המקדש. תחושה שמביטים עליהם מילאה את האחים.

המוני יהודים עלו וירדו, בשקט ובמתינות, קרבנות בידיהם. אפילו העיזים לא פעו.

הר הבית נדמה כמו לב פועם.

דלתות העזרה נפתחו, וכאילו גל של אוויר קר טלטל את האחים. מראה הלוֹבֵן המבטיח של אבני המזבח גרם להם לסגת צעד לאחור.

יהודים יצאו עם פסחיהם, שמחה מאופקת על פניהם. כת חדשה נכנסה, בהמות בידיה. בעזרת ישראל עמדו שורות לויים, עטויים בגדי כבוד, כלי כסף וכלי זהב בידיהם. אחד מהם עלה אל ראש הדוכן והחל בשירת הלל. קולו, יציב וברור, מילא את המרחב בקצב אחד.

יצחק חש כיצד הקול נושא אותו, ולרגע כמעט ושכח את עצמו – עד שאליעזר נענע אותו קלות.

“קדימה, אחי, השקיעה מתקרבת”, אמר אליעזר.

מולם ניצב האריאל, עמוד עשן עולה ממנו לשמים.

“אני מרגיש כל כך קטן...” אמר יצחק, ועיניו עוקבות אחר העשן עד שנבלע בגובה.

אליעזר הנהן קלות. “ובכל זאת”, אמר בשקט, “ה’ רוצה אותנו כאן”.

כהנים זריזים ניקו את המקום והכינו את הכלים, ואליעזר חיפש כהן שיסייע להם.

פתאום הופיע איש גבה-קומה, עטור זקן לבן מרשים, והיה נדמה להם שהוא מעניק חומה בקומתו.

הוא עטה כותונת לבנה שהאירה עליו, וסביבה חגורה ססגונית ועבה. מתחת לאפוד שעל חזהו השתלשלה גלימת תכלת, ושוליה מהדהדים בקול צלול וחד של פעמוני הזהב הניצבים בין הרימונים הצבעוניים. על מצחו נצץ טס זהב חרוט: “קודש לה”, ומעליו בצבצו תפילין של ראש.

“הכהן הגדול – פלט יצחק, וקולו נבלע.

“ששש...” לחש אליעזר מיד.

הכהן הגדול הסתובב אליהם וחיך, זקנו הלבן מתנדנד. “אתם בני אברהם דוד, נכון?” הודו והדרו של הכהן הגדול שיתקו את אליעזר לרגע, ואז הוא התעשת. “כן, כבוד הכהן, אנחנו בני אבי מורי”.

“אתם דומים לו”, אמר הכהן. “זכיתי שתסעדו בביתי בעזרת ה’. מה שאביכם עשה למקדש, בלעדיו לא היינו פה”.

“בלעדיו? ה’ הושיענו”, אמר יצחק, נבוך.

“בוודאי”, חיך הכהן, “אבל ה’ פעל דרך אביכם. אשרי מי שיודע”, אמר והסתכל לשמים. “אני עוד זוכר כששועלים הילכו בהר בית ה’, וגם הייתי שותף בקביעת גורלם של אותם שועלים”.

פרק לז שופר גדול

ישעיהו כז, יג; ברכת "תקע בשופר"

שיירת הרכבים חלפה במהירות על פני בית החולים מדיפול קושוילו, ואז פנתה וירדה לתוך מנהרת אירואסיה.

שלושה רכבים משוריינים ומזוינים נעו ראשונים. אחריהם – רכבו של המלך.

הם נסעו בדממה מספר קילומטרים במנהרה. הם נאלצו לנסוע לאט, לאחר שהחשמל במנהרה נפל, ורק אורות החירום ליוו את הדרך.

"אוריין", אמר המלך, "תודיע לרב מזרחי שאנו תיכף יוצאים מהמנהרה".

"כן, אדוני", השיב השומר. הוא התקשר, והרב הישיש ענה.

"סלאם עליכום, חכם אוריין", אמר הרב, ואוריין חייך.

"שלום, הרב. אנו מתקרבים לקראת סוף המנהרה, עוד מעט אנו באירופה".

"אמן, אמן. באמת, ישועת ה' הנה קרבה, שהושיע אותנו מידו הקשה של האסלאם".

"לאן נגיע, שוב?"

"בית הכנסת אהרידה, בשכונת פנר. בכביש קנדי תגיעו למגרש חניה גדול מעל הכביש, ומשם תיסעו צפונה עד שתגיעו לזרוע הזהב, ואז תפנו צפון מערבה".

"בסדר, תודה הרב, נסתדר משם".

"אנו ממתנינים לכם בכיליון עיניים. לכבוד הוא לנו לארח אתכם לראש השנה".

אוריין ניתק. המלך הביט בו.

"אתה מבין מה זה?" אמר. "מדובר בבית כנסת עתיק, שנבנה מעט לאחר נפילת האימפריה הביזנטית. מדהים – רציפות כזו של יהודים שם, מאז ועד היום; מאות בשנים".

"ואיך אנו גורמים להם לעלות לארץ, כבוד המלך?" שאל אביגדור, שנהג ברכב.

"לא נותרו שם רבים. רק כמה אלפים בכל טורקיה. אבל הנה – יש כבר ממלכה יהודית באמת. כבר אי אפשר לחשוש מקלקול הילדים ומהשפעות זרות. זאת המנוחה הניחו לעייף וזאת המרגעה". אין עוד תירוצים. אף נסייע להם להתאקלם היטב, כמו שסייענו לעולים רבים מארצות שונות".

"הרב מזרחי הזה", שאל שוקק, שומר נוסף שנכח ברכב, "הוא צאצא של הרא"ם, במקרה?"

"כמדומני שכן", אמר אוריין. "מה שבטוח – הוא הוציא ביאור נפלא על הרא"ם על התורה. אני נהנה מאוד ללמוד ממנו בשבתות".

"הנה", אמר המלך והצביע קדימה, "רואים את סוף המנהרה. יש שם אור בקצה".
"כן, אדוני, הגענו לאור בקצה המנהרה", אמר אביגדור, העיף מבט חטוף על המלך וחיך.

ואז, תוך כדי העלייה לאחר שיצאו מן המנהרה לאור היום בצד האירופי, קול לחוץ בקע ממכשיר הקשר של אוריין. "אדוני המלך! עצרו עכשיו! מארב!"

פרק מח קול בא ומבשר

ישעיהו נב, ז; הושענות להושענא רבה

השמש זרחה מעל הרי יהודה. קרניה הזהובות עוררו את עולם החי התוסס.
ציבור גדול התקבץ סביב עין מוצא, כמאה מטר מבית הכנסת העתיק.
עצי ערבות עבי גזע היו מפוזרים בסביבה.
רואי הוביל קבוצה של כהנים עם גרזינים חשמליים, ולקול תופים, מחולות וגיטרות
כרתו ענפי ערבה כבירים, ארוכים ורעננים.
ענפים ירוקים נפלו בזה אחר זה, וריח רטוב של עלים טריים עלה באוויר.
שילה הרים ענף אחד ארוך במיוחד, קרוב לשישה מטרים אורכו. הוא הניחו על ראשו
בזהירות, כך שלא יסיט את התפילין.
יהודים נוספים הרימו ענפי ערבה טריים ולחים, והניפו אותם באוויר בשמחה.
לאחר שקצצו די ענפים, החלה השירה לצעוד מעלה, דרך עין מקלף, אל כביש 1.
על הכביש חנתה משאית פתוחה, רמפה מונמכת לצידה. כל מי שאחז ענפי ערבה עלה
עליה, והערבות נערמו לגובה, כיער נע על גלגלים.
כחצי שעה נסעה המשאית בכבישי ירושלים.
סוכות מקושטות מילאו חניות, מרפסות וחצרות.
מן החניה הפתוחה של בית המקדש גלשו הענפים הירוקים כנחיל, ודרך שערי חולדה
עלו אל הר הבית.
רוח חזקה מצפון נשבה על הרחבה.
שילה נעצר לרגע. הערבה שבידו היתה כבדה, מלאה מים וחיים, מחוספסת ונוקשה.
הוא הרים את עיניו אל הבית המתנוסס למעלה, ונשם עמוק.
הענף החי והעוצמתי כבר היה גדוע משורשו.
עוד מעט יישען על המזבח, ועוד מעט ינבול.
המלך הידק את אחיזתו בערבה.
מחשבה חלפה בו, חדה ושקטה, בלי מילים: יש חיים שאינם עומדים רגע אחד מעצמם.

פרק נ' ויהי כנגן המנגן

מלכים ב' ג', טו

שבעת החכמים האורחים יצאו לעבר החניה, אל המיניבוס שהמתין להם עם תומר. לפתע נשמע קול נגינה בחליל. הם נעצרו.

הרב אליהו נאנח. "אולי זו שירת הלויים", אמר.

"המקדש צפונה יותר, רבי יאיר", העיר הרב היילפרין. "לא ייתכן שנשמע זאת מכאן. זאת מלבד שעתה שעת לילה..."

הרב שפר פסע בעקבות הקול, ומאחורי כמה שיחים ראה נערה יחפה, מנגנת בחליל בחצות הלילה. לפניה ישבה אשה נשואה, וילד קטן שכוב על רגליה.

שאר החכמים הצטרפו אליו. איש מהם לא יכול היה להתכחש לכך שהלב החל לפעום בעוצמה. משהו עמוק התעורר בתוכם.